

INFORMATOR WYDZIAŁOWY

Wydział Matematyki i Informatyki UAM, ul. Matejki 48/49, 60-769 Poznań

listopad 1994

Dnia 11 października br. odbyło się zebranie wszystkich pracowników Wydziału z władzami dziekańskimi. W czasie spotkania wręczone zostały nagrody przyznane przez Dziekana, przedstawiono nowych pracowników i doktorantów. Dziekan prof. dr hab. Michał Karoński oraz prodziekan d/s studenckich doc. dr hab. Magdalena Jaroszevska przedstawili dokonania władz dziekańskich w minionym roku oraz omówili zamierzenia na rok bieżący.

★ ★ ★ ★ ★

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 14 października br. przyjęto — po długiej dyskusji — projekt bloku przedmiotów pedagogicznych w nowym programie nauczania. Rada Wydziału zaopiniowała pozytywnie wniosek o przedłużenie zatrudnienia prof. drowi hab. Jackowi Błazewiczowi.

★ ★ ★ ★ ★

Po posiedzeniu Rady Wydziału odbyła się uroczystość 45-lecia pracy naukowej prof. dr hab. Juliana Musielaka, prof. dr hab. Włodzimierza Stasia i prof. dr hab. Romana Taberskiego oraz 40-lecia pracy prof. dr hab. Tadeusza Batoga. Jubilaci otrzymali listy gratulacyjne od JM Rektora UAM, jak również kwiaty i upominki od Wydziału i współpracowników.

★ ★ ★ ★ ★

Centralna Komisja do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych pismem z dnia 24.10.1994 zatwierdziła uchwałę Rady Wydziału Matematyki i Informatyki UAM z dnia 17.06.1994 o nadaniu doktorowi Maciejowi Wygralakowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk matematycznych w zakresie matematyki.

★ ★ ★ ★ ★

Drugi uroczysty wykład im. prof. Władysława Orlicza odbędzie się dnia 25 listopada br., w sali 318 o godz. 12.00. Gościem Wydziału będzie prof. dr hab. Zbigniew Ciesielski, który wygłosi odczyt pod tytułem: *Przestrzenie Orlicza, bazy, pola losowe i wymiar fraktalny*.

★ ★ ★ ★ ★

„Stanowisko Konferencji Rektorów Uczelni Autonomicznych” przyjęte dnia 5.05.1994 w Poznaniu głosi m. in.: *Przede wszystkim należy natychmiast odstąpić od myśli, iż podnoszenie o ułamki procentów dotacji na edukację wyższą i osiągnięcie w roku 1997 1% PKB uzdrowi sytuację. Obecny stan zapaści może zmienić tylko znaczący skok do 1,5–2% PKB w roku 1995 i przynajmniej 2,5% PKB w 1996.*

★ ★ ★ ★ ★

Na posiedzeniu Senatu w dniu 25.10.1994 JM Rektor prof. dr hab. Jerzy Fedorowski poinformował zebranych o przyjętym trzy dni wcześniej w Lublinie „Oświadczeniu Rektorów Polskich Szkół Wyższych”. W „Oświadczeniu” czytamy między innymi: *Rektorzy*

szkół wyższych . . . stwierdzają, że dotychczasowa polityka finansowa władz państwowych w dziedzinie szkolnictwa wyższego i nauki powoduje przerzucanie w coraz większym stopniu kosztów kształcenia na samych studentów, zahamowanie badań naukowych i pauperyzację pracowników szkolnictwa wyższego i nauki. Projekt ustawy budżetowej na rok 1995, całkowicie niezgodny z rządowym programem „Strategia dla Polski”, wskazuje na zamiar kontynuowania tej polityki . . . Oczekujemy, że Rząd, a w szczególności Minister Edukacji Narodowej, którego starania o sprawy szkolnictwa wyższego i nauki oceniamy jako niezadowolające, a także Parlament podejmą konkretne działania w odpowiedzi na nasze oświadczenie. Brak tych działań zmusi szkoły wyższe do drastycznego ograniczenia przyjęć młodzieży na studia.

* * * * *

W przedstawionym Senatowi dnia 25.10.1994 przez JM Rektora sprawozdaniu z działalności w roku akademickim 1993/94 czytamy między innymi: *Tegoroczna rekrutacja zmusza do smutnego wniosku, gdy chodzi o możliwości zaspokajania popytu na wykształcenie wyższe . . . Chyba po raz pierwszy nie mogliśmy na niektórych kierunkach przyjmując kandydatów, którzy zdali egzamin wstępny z ocenami bardzo dobrymi. Jest to kolejny alarmujący sygnał konsekwencji czynienia „oszczędności” w budżecie Państwa w zakresie szkolnictwa wyższego.* W Sprawozdaniu JM Rektor zwraca także uwagę na to, że w mijającym roku akademickim: *Z liczby 549 adiunktów 22 osoby uzyskały stopień doktora habilitowanego, tzn ok. 4% . . . W roku akademickim 1995/1996 około 180 adiunktów winno uzyskać stopień doktora habilitowanego, aby móc kontynuować pracę w UAM. Przy obecnie obserwowanym przyroście liczby osób ze stopniem doktora habilitowanego pojawi się poważny problem z dalszym zatrudnieniem tej grupy osób, o ile pozostanie w mocy odpowiedni zapis w Statucie UAM o czasokresie zatrudnienia adiunktów.* W „Zamierzeniach zespołu rektorskiego na rok akademicki 1994/1995” został umieszczony między innymi punkt: *Wypracowanie ogólnouniwersyteckiej koncepcji w sprawie możliwości stabilizacji etatowej wybranej grupy adiunktów.*

* * * * *

Podczas uroczystej inauguracji nowego roku akademickiego w dniu 3 października br. JM Rektor UAM wręczył tegorocznej absolwentce Wydziału a obecnie słuchaczce Studium Doktoranckiego mgr Edycie Szymańskiej, Medal UAM „Za wybitne osiągnięcia w nauce i wyróżniający udział w życiu Uniwersytetu”.

* * * * *

Maciej Radziejewski, student III roku matematyki, otrzymał stypendium Ministra Edukacji Narodowej na rok akademicki 1994/95.

* * * * *

W październiku tego roku Biblioteka Wydziału wypożyczyła 1795 woluminów książek. W czytelni udostępniono 350 woluminów czasopism i 200 woluminów książek. Tak duża liczba wypożyczeń związana jest z początkiem semestru, wpłynęła na nią także większa niż zazwyczaj liczba studentów pierwszego roku.

* * * * *

Aмерыkańskie Towarzystwo Matematyczne (AMS) od 1993 roku publikuje czasopismo *What's Happening in the Mathematical Sciences*. Ma ono ukazywać się raz w roku, a jego

celem jest prezentacja ważnych, ostatnio uzyskanych wyników w naukach matematycznych. Artykuły o charakterze przeglądowym, pisane w bardzo przystępny sposób, mają ułatwić śledzenie najnowszych osiągnięć w naukach matematycznych szerokiemu gronu czytelników. Z przyjemnością odnotowujemy fakt, że pierwsze dwa roczniki (1993, 1994) tej cennej publikacji znajdują się w naszej bibliotece wydziałowej.

* * * * *

W najbliższym czasie Dziekanat Wydziału zostanie wyposażony w lokalną sieć komputerową opartą na serwerze Compaq ProSignia 486DX2/66 z macierzą dyskową firmy Compaq o pojemności 2,1GB. Urządzenie zasilane będzie zasilaczem awaryjnym UPS1000. Obecnie trwają prace nad adaptacją systemu, który na początek przygotowany zostanie dla ośmiu użytkowników. Komputer będzie wykorzystany do całościowej obsługi Dziekanatu i usprawni prace związane z rekrutacją na studia, tokiem studiów, stypendiami, wydawaniem zaświadczeń itp. Zakup komputera został sfinansowany z poparciem JM Rektora, który wydzielił na ten cel środki z funduszu inwestycyjnego UAM. Na zakup oprogramowania wykorzystano przyznaną Wydziałowi w ubiegłym roku nagrodę Fundacji Batorego.

* * * * *

W związku z mającymi miejsce przypadkami włamywania się do komputera IBM 4381 w Ośrodku Informatyki i wykorzystywania cudzych kont, Dyrekcja Ośrodka prosi użytkowników sieci o przestrzeganie następujących podstawowych zasad bezpieczeństwa pracy w sieci: zamianę pierwszego, nadawanego przez administratorów sieci hasła (*password*) na nowe, rezygnację z używania tego samego wyrażenia jako identyfikatora (*userid*) i jako hasła użytkownika, udostępnianie własnego konta na rzecz osób trzecich tylko w wyjątkowych wypadkach, np. w razie wyjazdu za granicę.

* * * * *

Za pośrednictwem sieci Internet można uzyskać bieżące informacje o publikacjach Springer-Verlag. Należy wysłać na adres `svserv@vax.ntp.springer.de` list o treści:

HELP
DIR/SPRINGER-NEWS

* * * * *

Przed kilkoma dniami prof. Karl Rubin poinformował subskrybentów Number Theory List (`nmbnthry@ndsuvml.earn`) o ukazaniu się dwóch prac: *Modular elliptic curves and Fermat's Last Theorem* autorstwa Andrew Willesa, oraz *Ring theoretic properties of certain Hecke algebras* autorstwa Richarda Taylora i Andrew Willesa. Pierwsza, obszerna praca zawiera między innymi dowód Wielkiego Twierdzenia Fermata, opierający się w jednym z kluczowych miejsc na wynikach umieszczonych w drugiej pracy. Po bezskutecznych próbach uzupełnienia luk w dowodzie przedstawionym w ubiegłym roku w Cambridge, Willes powrócił do swego wcześniejszego pomysłu dowodu Twierdzenia z wykorzystaniem pewnych własności algebr Hecke. Własności te zawiera wspomniana wspólna praca Taylora i Willesa. Nowy dowód Willesa jest znacznie prostszy i krótszy niż ten sprzed roku, choć jego idea jest podobna. Prof. Rubin kończy swoją informację uwagą: *While it is wise to be cautious for a little while longer, there is certainly reason for optimism.*

* * * * *

Tygodnik *Polityka* (nr 42 z 15.10.1994, s. 2) podaje, że na początku września br. CBOS przeprowadził sondaż na temat odpłatności za naukę. Za bezpłatną nauką w szkołach podstawowych opowiedziało się 90% ankietowanych, w zasadniczych szkołach zawodowych — 70%, w szkołach średnich — 60%, w szkołach wyższych — 39%. Za pełną odpłatnością za naukę w szkołach wyższych opowiedziało się 7% ankietowanych.

* * * * *

Na naszym Wydziale obowiązują obecnie następujące zasady odpłatności za studia: studia stacjonarne są bezpłatne, z dwoma wyjątkami: jeśli trwają one dłużej niż 6 lat lub jeśli studia matematyczne są drugim fakultetem, to odpłatność za semestr wynosi 1 mln zł. Natomiast studia zaoczne i podyplomowe są płatne. I tak studenci Studium Zaocznego Matematyki rozpoczynający studia w tym roku płacą 1 mln zł za semestr (studenci, którzy rozpoczęli studia w latach poprzednich studiują dalej bezpłatnie). Słuchacze I roku Podyplomowego Studium Matematyki specjalności matematyka ogólna z informatyką płacą 3,5 mln zł, a specjalności podstawy informatyki — 4 mln zł za semestr. Opłaty dla słuchaczy wyższych lat są podobne, jak w latach ubiegłych lub zostały minimalnie podwyższone (maksymalna podwyżka to 500 tys. zł) (dokładne dane znaleźć można w *Informatorze* z października br. lub w *Sprawozdaniu Dziekana Wydziału Matematyki i Informatyki UAM za rok akademicki 1993/94*). Opłaty dla słuchaczy Zaocznego Studium Zawodowego są w tej chwili następujące: na specjalności informatyka — 4 mln zł za semestr, a na specjalności matematyka z informatyką — 3,5 mln zł za semestr. Opłaty na wyższych latach są podobne, jak w latach ubiegłych lub uległy niewielkiej podwyżce (maksymalnie o 500 tys. zł). Na koncie Wydziału pozostaje połowa pieniędzy uzyskanych opłat za studia podyplomowe i zaoczne zawodowe.

* * * * *

Oto kilka danych o odpłatności za studia w Europie Zachodniej (podajemy je za *Wiener Zeitung*, nr 168 z dnia 23.07.1994, s. 2). W 8 spośród 12 państw Unii Europejskiej obowiązuje chesne (żadnych opłat nie ma w Danii, Niemczech, Grecji i Luksemburgu). W Belgii opłata wynosi około 5600–6700 szylingów rocznie (1 \$ to w tej chwili około 11 szylingów), w Hiszpanii od 4900 do 6900 szylingów, we Francji 2200–3000 szylingów (a w szkołach prywatnych 24000–44000 szylingów), w Holandii od 10000 do 12700 szylingów, w Irlandii 16900–28400 szylingów, w uniwersytetach państwowych we Włoszech 3000–4000 szylingów, w Portugalii od 1600 do 2200 szylingów, w Wielkiej Brytanii około 13000 szylingów, a w Szwajcarii od 1900 do 5400 szylingów.

Cytat

Matematycy będący jedynie matematykami mają tedy umysł logiczny, ale pod warunkiem, że im się dobrze wyłoży wszystkie rzeczy wedle definicji i zasad; inaczej robią się bałamutni i nieznośni, umieją bowiem być logiczni jedynie na podstawie zupełnie jasnych zasad.

B. Pascal, *Myśli*, nr 21

... żaden chyba matematyk nie potknął się w dowodzeniu z tego powodu, że zabrakło mu odpowiedniego sylogizmu.

M. Kordos, *Wykłady z historii matematyki*, s. 81

★ ★ ★ ★ ★

W dniach 23.09–2.10.1994 gościem Zakładu Matematyki Dyskretnej był prof. Aleksander Kostochka z Instytutu Matematyki Rosyjskiej Akademii Nauk w Nowosybirsku.

★ ★ ★ ★ ★

W Zakładzie Teorii Funkcji Rzeczywistych w dniach 2.10.–1.12.1994 gości prof. Cui Yunan z Harbin University of Science and Technology (Chiny).

★ ★ ★ ★ ★

Dr Krystyna Kuczmińska (Ukraina) była w dniach 11.–20.10.1994 gościem Zakładu Teorii Funkcji Rzeczywistych.

★ ★ ★ ★ ★

Zakład Metod Numerycznych w dniach 22.–29.10.1994 gościł prof. Quanhua Xu z Université Paris 6.

★ ★ ★ ★ ★

Gościem Zakładu Geometrii i Topologii w dniach 27.11.–10.12.1994 będzie prof. Bruno Kahna z Université Paris 7.

★ ★ ★ ★ ★

W dniach 27.11.–4.12.1994 prof. A. Defant będzie gościem Zakładu Analizy Funkcjonalnej.

★ ★ ★ ★ ★

Dr hab. Mieczysław Mastyło w czasie pobytu na Uniwersytecie Missouri w Columbii (USA) wygłosił odczyt na odbywającej się w dniach 30.05.–3.06.1994 konferencji *The Interaction Between Functional Analysis, Harmonic Analysis, and Probability*.

★ ★ ★ ★ ★

27.09.1994 prof. Aleksander Kostochka z Instytutu Matematyki Rosyjskiej Akademii Nauk w Nowosybirsku wygłosił wykład zatytułowany: *The dimension of suborders of the Boolean Lattice*.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. Quanhua Xu z Université Paris 7 wygłosił dnia 25.10.1994 wykład pod tytułem: *New results on interpolation between Hardy spaces*.

★ ★ ★ ★ ★

Dnia 4.11.1994 o godz 12.00 w sali 318 Collegium Mathematicum odbył się wykład prof. dra hab. Andrzeja Rucińskiego zatytułowany: *Własności podziałowe struktur losowych*.

★ ★ ★ ★ ★

Dr hab. Witold Wnuk brał udział w konferencji *Sesto convegno di analisi reale e teoria della misura*, która odbyła się w dniach 29.06.–8.07.1994 w Università Federica II w Neapolu.

★ ★ ★ ★ ★

Mgr Mirosława Kołowska-Gawiejnowicz, mgr Stanisław Gawiejnowicz oraz mgr Marek Szczerba brali w dniach 8.–19.08.1994 udział w *6th European Summer School in Logic, Language and Information*, która odbyła się w Kopenhadze.

* * * * *

Mgr Stanisław Gawiejnowicz w dniach 14.–17.09.1994 brał udział w *IX Krajowej Konferencji Automatyzacji Dyskretnych Procesów Przemysłowych* w Kozubniku k. Porąbki.

* * * * *

Mgr Andrzej Kurek i mgr Tomasz Schoen w dniach 19.–23.09.1994 brali udział w *Second Cracow Conference on Graph Theory*.

* * * * *

Prof. dr hab. Michał Karoński, prof. dr hab. Andrzej Ruciński oraz mgr Edyta Szymańska przebywali w dniach 4.–9.10.1994 w Orsay (Francja), gdzie brali udział w *Orsay Workshop on Randomized Algorithms*.

* * * * *

Dr Maciej Kandulski w dniach 8.–13.10.1994 brał udział w konferencji *Proof Theory, Linear Logic and Categorical Grammar*, która odbyła się na Uniwersytecie La Sapienza w Rzymie.

* * * * *

Prof. dr hab. Jerzy Kąkol w dniach 14.–24.10.1994 przebywał na Uniwersytecie w Parmie (Włochy), gdzie prowadził badania własne.

* * * * *

Prof. dr hab. Paweł Domański przebywał w Åbo Akademi w Turku (Finlandia), gdzie w dniach 16.–23.10.1994 prowadził badania naukowe.

* * * * *

Dr hab. Maria Korcz przebywała w dniach 24.–30.10.1994 na Uniwersytecie Martina Lutra w Halle/Salle (RFN) w ramach wymiany doświadczeń badawczych.

Notatka

Co nowego w informatyce na WMiI?

Od tego roku akademickiego wszyscy studenci WMiI UAM rozpoczynają zajęcia informatyczne w nowych laboratoriach komputerowych przy ul. 28 Czerwca 1956. Liczba laboratoriów zmniejszyła się wprawdzie do sześciu, ale sale te są teraz używane wyłącznie do zajęć informatycznych. Warunki nauczania informatyki uległy znacznej poprawie. Nie ma już komputerów klasy XT, a większość komputerów ma procesory 386 i 486. Wszystkie one, w liczbie ponad 60 stacji, są podłączone do czterosegmentowej sieci (łączna długość segmentów wynosi blisko 800 m) opartej na dwóch serwerach, które otrzymały nowe (przewrotne) nazwy Hermes i Mercury.

Sprzęt komputerowy, sieciowy czy warunki studiowania, to jeszcze nie wszystko. Choć w tych dziedzinach nadal występuje wiele problemów, to w tej chwili gdzie indziej należy skierować środki i na co innego zwrócić uwagę. Mianowicie, niemal natychmiast

należy zmienić dotychczasowe zasady prowadzenia zajęć informatycznych o charakterze laboratoryjnym. Zmiany te powinny doprowadzić z jednej strony do zwiększenia indywidualnego wysiłku i aktywności studentów w studiowaniu informatyki, oraz z drugiej strony do bardziej racjonalnego wykorzystania posiadanych specjalistów prowadzących zajęcia z informatyki z uwagi na geometryczny wzrost liczby grup laboratoryjnych, jaki nastąpił w ostatnich latach.

Już w tym semestrze, przy zachowaniu dotychczasowej struktury zajęć (wykład, ćwiczenia), dokonano połączenia wielu grup laboratoryjnych tak, że jeden pracownik prowadzi dwie grupy laboratoryjne jednocześnie w sąsiednich salach. Oczywiście, taka zmiana może być dokonana tylko pod warunkiem, że nie pogorszą się warunki studiowania oraz wyniki nauczania studentów. W tym celu przyjęto dwie główne zasady organizacyjne. Pierwsza sprowadza się do tego, że prowadzący laboratorium przygotowuje w formie kserokopii materiały dla każdego studenta, co umożliwi uczącym się wcześniejsze przygotowanie się do zajęć i zwolni ich z konieczności notowania przy komputerze, co było dotąd znaczną stratą czasu. Druga zasada zakłada, że każdy student indywidualnie opracowuje przekazywane mu (nietrywialne) projekty korzystając z konsultacji i dodatkowego (nieograniczonego) dostępu do sprzętu komputerowego, posiadanych materiałów etc.

Władze dziekańskie zadbały o otwarcie w budynku przy ul. 28 Czerwca 1956 czytelnia, w której znajdzie się również księgozbiór informatyczny. Przekazały też do użytkowania — co było niewątpliwie wielkim wyrzeczeniem — kserograf dla przygotowywania do zajęć informatycznych wspomnianych materiałów. Ze środków Tempusa (Jep 1941) zakupiony zostanie stacjonarny skaner, który w oparciu o wydajną stację roboczą (486DX/40MHz/8MB RAM) i drukarkę laserową stworzy środowisko do przygotowywania materiałów pomocniczych dla studentów, które będą rozpowszechniane zarówno w formie wydruków (kolaży), kserokopii, jak i w formie plików graficznych w sieci komputerowej lub na dyskietkach. Wywalczony przez władze dziekańskie bar z prawdziwego zdarzenia, usytuowany szczęśliwie w połowie drogi pomiędzy środkiem geometrycznym laboratoriów i czytelnią, bez wątpienia wpłynie na poziom nauczania informatyki (i matematyki).

Jednak w nieco dalszej perspektywie należy pójść dalej. Należy doprowadzić do ustalenia dla wybranych przedmiotów informatycznych triady: wykład, ćwiczenia pokazowe w wymiarze np. 5–10 godz. i indywidualne projekty z konsultacjami, na które należałoby przewidzieć około 20–25 godz. dla jednego studenta. Wszystko to z zapewnieniem nieograniczonego i indywidualnego dostępu do komputerów (co byłoby zgodne z postulatem Dziekana). Surowa, lecz konstruktywna ocena postępów prac przez prowadzących, na pewno wymusi autentyczne zaangażowanie studentów i zwolni tych pierwszych od nieustającej symultany na kilkunastu stacjach roboczych. Odciążeni nieco, miejmy nadzieję, prowadzący zajęcia informatyczne będą mogli skupić się na lepszym przygotowywaniu materiałów pomocniczych oraz na podwyższaniu swoich kwalifikacji, co jest nakazem podstawowym. Będzie można też przystąpić do większej standaryzacji wybranych laboratoriów i projektów, aby uniezależnić zakres nauczania informatyki od procesu rozdziału zajęć, co jest jednym z zadań Zespołu Dydaktycznego Informatyki.

Dla zapewnienia właściwego poziomu zajęć z informatyki uruchamiane jest laboratorium sprzętowe, gdzie studenci w niewielkich grupach pod okiem pracownika będą wykonywać samodzielnie ćwiczenia (w ramach różnych laboratoriów i projektów) od montowania komputerów zaczynając, a na zestawianiu sieci LAN (NetWare, MS Windows WG, Unix, NT, modemy) i konfigurowaniu stacji roboczych w Internecie oraz sprzętu multimedialnego kończąc. Ale to nie wszystko. Obok tego laboratorium funkcjonować będzie laboratorium

DTP, gdzie studenci zetkną się z zaawansowanymi narzędziami obróbki tekstu, grafiki i dźwięku.

Wreszcie dla najbardziej zainteresowanych, zwykle magistrantów i członków sekcji Koła Informatyków, dostępne będą stacje SUN (48MB RAM, HD 1.5GB, GX+) i DEC. Dzięki routerowi (Cisco), który pośredniczyć będzie w łączności z AmuNet-em, siecią Metropolitalną i Internetem będzie również możliwy dostęp do Poznańskiego Centrum Superkomputerowego w celach naukowych (na stacji SUN zainstalowany będzie pakiet MAPLE V). Doprowadzimy do utworzenia serwera BBS (zaangażujemy studentów Koła Informatyków), który udostępniac będzie zasoby (także Internetowe) zainteresowanym. Naszym marzeniem jest, aby ów serwer był dostępny przez szkoły i nauczycieli za pomocą łączności modemowej. Jednocześnie bardziej konsekwentnie wykorzystamy Internet do pozyskiwania wartościowych narzędzi pilnie potrzebnych do nauczania informatyki.

Ostatnio martwią nas doniesienia o wciąż relatywnie niskim finansowaniu szkolnictwa wyższego. Mając jednak przed sobą tak nakreślone perspektywy możemy chociaż przez chwilę o finansach zapomnieć ...

Dr Wiesław Kurc

Opracowanie Informatora: Maciej Kandulski (mkandu@plpuam11.amu.edu.pl)

Roman Murawski (rmur@plpuam11.amu.edu.pl)